

Privatizacija u sportu

Piše: Igor Isailović

Mišljenje je mnogih da su sportski klubovi „Crvena Zvezda” i „Partizan” najpoznatiji srpski brendovi, a da su sportisti najbolji ambasadori svake zemlje. Činjenica da u poslednjih petnaestak godina pomenuta sportska društva i njihovi klubovi nisu postizali rezultate dostojne laskavih titula najpoznatijih srpskih brendova, samo je jedna od ilustracija situacije u srpskom sportu. Razlozi za takvo stanje su brojni, ali su svi duboko ukorenjeni u okolnosti da je u potpunosti izostala reforma propisa u ovoj oblasti.

Dok je zakonodavno telo ove zemlje zaokupljeno konstantnom predizbornom kampanjom, stranačkim i unutarstranačkim prepucavanjima, mnoge sfere društvenog života, a među njima i sport, iz dana u dan srljaju u siguran neuspeh, odnosno anarhiju, kao bolan rezultat izostanka energične i revolucionarne zakonodavne aktivnosti.

Svedoci smo da je pravna anarhija u oblasti sporta utabala put ljudima diskutabilnih moralnih kvaliteta, koji su nedostatak pravne regulative, odnosno, kvalitetne pravne regulative, iskoristili radi realizacije svojih ličnih ciljeva, neretko se upuštajući u aktivnosti sa obeležjima krivičnih dela.

Ni fizičke likvidacije sportskih radnika i funkcionera, niti obelodanjenja afere o tzv. „sportskoj mafiji”, nisu, izgleda, bile dovoljan signal zakonodavnom telu da konačno donese zakon o sportu, kao prvi i neophodni uslov sređivanja stanja u srpskom sportu.

Postojeći pravni okvir i trenutni problemi

Najveći problem i osnovni razlog ovakve, usudujemo se reći, katastrofalne situacije u domaćem sportu, jeste činjenica da su naši sportski klubovi organizovani kao udruženja građana, a da se, pri tom, ni u jednom klubu, ili bar u većini starijih klubova, ne zna ko su građani koji su navodno udruženi, odnosno, ko su članovi kluba i da li iko od njih ostvaruje prava, koja mu po osnovu članstva pripadaju, te da li bar neko od njih izvršava svoju osnovnu člansku obavezu plaćanja članarine.

Većina naših sportskih klubova, dakle, nema definisanu vlasničku, odnosno, upravljačku strukturu, što svakako nije okolnost koja bi podstakla

iole ozbiljnog finansijera da uložiti novčana sredstva u klub, uprkos činjenici da se, s vremena na vreme, zabeleži neki sportski uspeh i da se povremeno ostvari neki vredan transfer.

Bez ozbiljnog ulaganja u takmičarski i stručni kadar, u kapacitete za treninge i takmičenja i bez domaćinskog poslovanja, uložnim sredstvima niti je bilo, niti će biti moguće ostvariti bilo kakav zapažen međunarodni sportski uspeh, a shodno tome, ni bilo kakav finansijski rezultat.

Javnosti je već duže vreme poznato da domaći sportski klubovi posluju sa velikim gubicima, te da danas uopšte nije iznenađenje što je većini naših klubova, pa i klubovima koji predstavljaju naše najveće brendove, blokiran poslovni račun.

Činjenica je da su zbog nedefinisanih vlasničkih i upravljačkih struktura u sportskim društvima izostale ozbiljne investicije u sportu, jer niko nije bio spreman da u dovoljnoj meri ulaže u nešto što mu ne pripada, i da ne bude u situaciji da kontroliše sredstva koja je uložio.

Dosadašnje funkcionisanje sportskih klubova počivalo je na finansiranju iz sredstava društvenih preduzeća, koja su često imala monopole u određenoj oblasti, kao i iz sredstava retkih preduzetnika, koji su, vođeni najrazličitijim motivima, deo svojih profita ulagali u sport, dok je samofinansiranje klubova praktično nestalo, jer su prihodi od ulaznica i sponzorskih ugovora postajali sve manji, a kvalitet lige i takmičenja, u kojima su učestvovali, tek ponekad su bili dovoljni da od određenog igrača stvore zvezdu, čijom bi se prodajom ostvarili dodatni prihodi.

Međutim, veliki broj uspešnih društvenih preduzeća, tradicionalnih dobrotvora srpskog sporta, već je privatizovan, ili im privatizacija predstoji, tako da će i ovaj izvor prihoda uskoro sasvim presahnuti, budući da je teško verovati da će novi vlasnici biti raspoloženi da ijedan dinar ulože po netržišnim uslovima i kriterijumima.

Novi zakon o sportu

Sport je, u njegovim najpoznatijim emanacijama, kao što su fudbal, košarka, tenis, pa i rukomet, odbojka i vaterpolo (o automobilizmu i golfu na ovom mestu i da ne govorimo) postao

biznis, i to treba otvoreno reći, pa se u skladu sa tom okolnošću i moraju doneti propisi koji će zainteresovanima za finansiranje sportskih klubova omogućiti fer tržišnu utakmicu, mogućnost kontrole trošenja uloženi sredstava, kao i mogućnost sticanja profita, ali, s druge strane, i zaštititi dosadašnja ulaganja države i nekadašnjih članova sportskih klubova, onemogućiti promenu namene sportskih objekata u periodu toliko dugom da destimuliše špekulante, i na kraju, stvoriti uslove za finansiranje tzv. „malih sportova” iz dela profita, koji se ostvaruje u najatraktivnijim sportskim disciplinama.

Činjenica je da ćemo biti među poslednjim zemljama koje će urediti ovu oblast prava, ali bi iz te činjenice trebalo da izvučemo određenu korist tako što bismo usvojili model, uslovno ćemo ga nazvati privatizacije, koji je imao najviše uspeha u svetu.

U stručnoj javnosti postignut je konsenzus u pogledu bitnih elemenata novog zakona, a koji se ogleda u sledećem:

- Sportska društva bi trebalo da budu organizovana kao akcionarska društva

- Kupovina akcija bi trebalo da bude transparentna, a pravo preče kupovine bi trebalo da pripadne bivšim i sadašnjim igračima, navijačima, sponzorima, poveriocima, članovima i funkcionerima kluba

- Mogućnost da dugovanja trećih lica prema klubovima budu konvertovana u akcije kako bi se na berzi prodavali klubovi bez obaveza i da na taj način akcije postignu što veću vrednost

- Novac od prodaje akcija pripada klubovima čije su akcije prodate na berzi

Takozvanom „privatizacijom u sportu” konačno bismo došli do ideala da svaki klub ima svog vlasnika (vlasnike), i na taj način „domaćinsku upravu”, spremnu da u sport uložiti onoliko sredstava koliko je potrebno da klub postigne prestižne sportske rezultate, i da tako brend bude sinonim sportske i ekonomske moći jednog kluba, kakav je danas, na primer, Manchester United. ■

Autor je advokat, partner Advokatske kancelarije Simeunović-Ikonović-Isailović i član predsedništva Košarkaškog kluba Crvena Zvezda